

Šafarnės alko akivarų šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

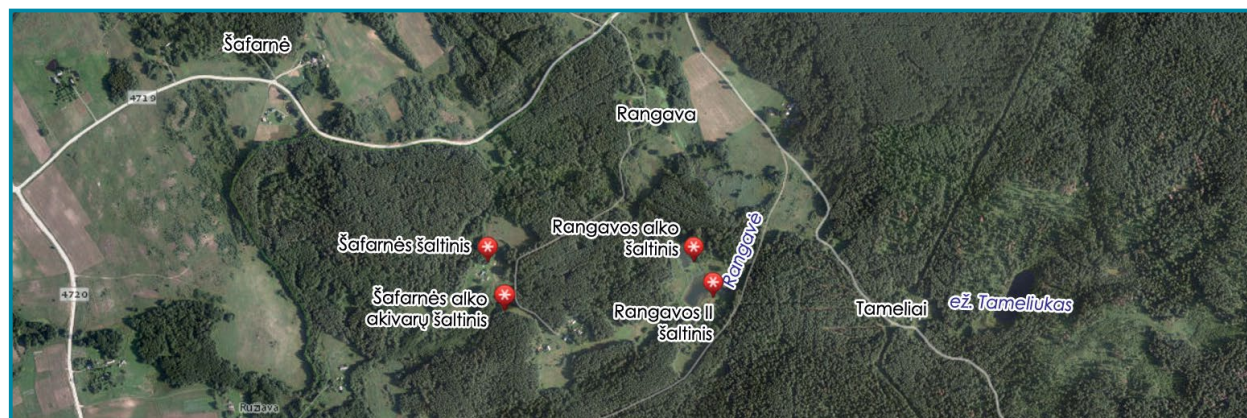
Šafarnės velniabalių šaltinis,
Gintauto šaltinis

Koordinatės

LKS: 531081; 6047035
(šaltiniuotą vandenį
surenkantis šulinys)

Adresas

Trakų r. sav., Šafarnės k.
Aukštadvario regioninis
parkas

Aplinka

Šafarnės alko akivarų vandens versmės, kunkuliuojančios tiesiog iš žemės liūnų dugne, – savita paslaptis. Jos visiškai atskleisti nepavyks, nes matome tik padrėkusiais kalvos pakraščiais, toliau nuo paslėpto pagrindinio ištakos židinio (ar net kelių jų), iš po padurpėjusio juodžemio išsprūstančias ir šviesiai pilkšvą smulkų smėlį plaunančias versmeles. Jų vanduo išsisunkęs iš žemės net keliose vietose tarp savęs persipynusiais akmenuoto dugno grioveliais, apibėgančiais didesnių juodalksnių šaknis, toliau sausu šlaiteliu nuteka į tvenkinį. Ties vienu jų, sugaudžiusių vandenį į vientisą tėkmę ir ką tik tarp trijų išlakių dvikamienių juodalksnių šlaitu išsprūdusią į sausos pievos pakraštį, įrengtas patvenktas betoninis rentinys.

Dabartinė būklė, kaptazas

Akmenimis apdėliotas (0,8–1 m skersmens, 0,4–0,6 m gylio) betoninio žiedo rentinys. Vandeniui įtekėti ir nuleisti betoninio žiedo viršuje padarytos dvi išpjovos (įskėlimai). Per šias išpjovas versmių srovė tyliai

čiurlendama liejasi į šulinėlį ir išteka iš jo į vandens išmuštą duobutę. Toliau išplauto gargždo griovelio dugnu nugarma į tvenkinį. Šulinėlio vanduo iš panardinto siurblio plastmasiniais vamzdžiais per hidroforą pasiekia kiek aukščiau stovintį namą. Jis naudojamas buityje ir gerti. Vandens ėmimo vieta sutvarkyta, aplink šienaujama pievutė, prieina takelis. Malonu pasėdėti ant čia sudėtų apvalių medinių kaladžių.

Vandens fizikinės savybės

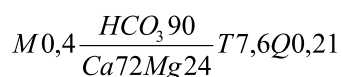
Vanduo skaidrus be skonio ir kvapo, šaltas (temperatūra 9,0 °C), pH = 7,85. Šulinėlyje matoma geležingų nuosėdų.

Vandens cheminės savybės

Šafarnės alko akivarų šaltinio vanduo yra gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų. Jame ištirpusių mineralinių medžiagų kiekis yra 445 mg/l. Šaltinio vanduo yra santykinai kietas, bendrasis kietumas – 5,88 mg-ekv/l. Tačiau tai karbonatinis, virinant pašalinamas kietu-

mas. Šaltinio vandenyje nustatyta 6,33 mg/l nitratų koncentracija, matyt, susijusi su tuo, kad šaltinio išteklių formavimosi srityje yra organinių, durpinių nuogulų. Amonio, organinių priemaišų kiekis labai nedidelis, artimas foninei koncentracijai. Vandenyje aptikta 0,16 mg/l fluoro.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	445		
Sausoji liekana 180 °C	295		
Bendrasis kietumas		5,88	
Karbonatinis kietumas		4,93	
Nekarbonatinis kietumas		0,94	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	3.8	0.107	1.91
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	21.2	0.441	7.87
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	301	4.93	87.9
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0.010		
Nitratai, NO ₃ ⁻	6.33	0.102	1.82
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	3.5	0.152	2.51
Kalis, K ⁺	1.7	0.043	0.716
Kalcis, Ca ²⁺	90.4	4.51	74.3
Magnis, Mg ²⁺	16.6	1.37	22.5
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0.010		
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7.90		
Permanganato skaičius, mg O/l	0.81		
Cheminis deguonies suvartojimas, mg O/l	< 4.0		
Savitasis elektros laidis, μS/cm	504		

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

„Iš velniaduobės šaltinių susidaro Šafarnės upeliukas, jis neprastas, teka į Verknę, į pietus. Vanduo jo geras. Senovėj šitas va maltinukas tekėjo žemiau į pietus. Nuo senovės mano vyro seneliai ir tėvai Suchockai ėmė vandenį iš šito maltinuko ir didžiavosi sveikatą duodančiu vandeniu. Jie ir jų vaikai buvo sveikutėliai. Dar ir mano anyta atitekėjus čia atsimeina, kaip vandenį ėmė iš šito šaltinėlio. Paskui šitas šaltinis nei iš šio, nei iš to prasigraužė pro žemes ir pats „atėjo“ pas Suchockus. Jis išlindo netoli namo, sode. Aišku, sodas tuoj supuvo, nes pasidarė šlapia. Ir dar, seniau jis tekėjo į pietus, o kai „atėjo“ jau teka po šiai dienai į rytus. Vanduo labai geras. Senis Suchockas sakė, kad toks vanduo duoda sveikatą, jį gert reikia ir akis plaut. Čia stebuklai koki tai. O toj senoj vietoj šaltinis dingo, jo nėra, nes jis teka pas Suchockus į sodą, va. Kaip gali netikėt. Jis neužsąla net žiemą šalčiausią. Jis teka prieš saulę.“

Pasakojo Zofija Suchockienė-Tarasevičiūtė, gim. 1937-05-15 Trakų r. Kruncikų k.

Užrašė Rita Balsevičiūtė 2010-10-15

Tipas

Kylantis (kontaktinis?)

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Mažo vandeningumo nereikšmingas šaltinis (debitas – 0,23 l/s)

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas, K. Kadūnas,
Z. Zanevskij, 2011